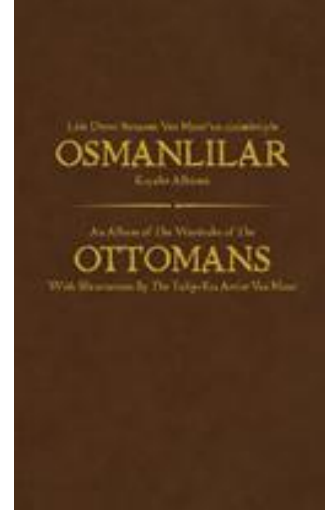

Avrupa'da Osmanlı Modası böyle başladı

Van Mour'un Osmanlı Kıyafet Albümü

ilk kez orjinal boyutta ve 3 dilde basıldı

İBB Kültür A.Ş., Kralın Dođudaki Ressamı ünvanıyla tanınan Jean-Baptiste Van Mour'un Osmanlı Kıyafet Albümü'nü "Lale Devri Ressamı Van Mour'un Çizimleriyle Osmanlı Kıyafet Albümü" adıyla, 335X460 cm orijinal boyutlarında ve 3 dilde ilk kez tıpkı basımını gerçekleştirdi.

İlk basımı 1714 yılında Paris'te yapılan bu eser Avrupa'da uzun yıllar etkisi altına alan **Türk Modası** akımına öncülük etmesi ve Osmanlı yaşamını tüm canlılığı ile gözler önüne sermesi açısından büyük önem taşıyor. Batıların Dođu'yu anlama kaygısıyla hazırlanan bu eserdeki 102 çizime dönemin büyükelçisi Ferriol'un detaylı anlatımı eşlik ediyor. Bu yönüyle kitap dönemi için bir istihbarat raporu niteliği de taşıyor. Proje koordinatörlüğünü Yrd. Doç. Dr. Ömer Osmanođlu'nun üstlendiği kitap, tarihçi Sinan Ceco tarafından notlandırıldı.

1699 yılında Fransız Büyükelçisi M. de Ferriol'le İstanbul'a gelen ve ölümüne kadar 37 yıl İstanbul'da kalan ressam Van Mour bu sürede zarfında Sultan II. Ahmed'in saltanatına, Damat İbrahim Paşa'nın sadrazamlığına, Lale Devrine ve Patrona Halil İsyanı'na tanıklık etti. Büyükelçi Ferriol'un emriyle padişahın başta olmak üzere,

yöneticileri, saray görevlilerini, din adamlarını, dervişleri, esnafı, etnik grupları, toplumsal olayları resmetti ve bu özelliği ile tarihe geçti.

12 yıllık görevinin ardından 1711’de ülkesine dönen büyükelçi M. de Ferriol, Van Mour’un resimlerini Fransa Kralı XIV. Louis’e sunar. 1714 yılında Van Mour’un çizimlerini içeren 102 resim büyükelçi Ferriol’un detaylı anlatımıyla “**Çeşitli Şark Milletlerini Temsil Eden Yüz Baskı Resim Üzerine Açıklamalar ile Türk Merasimlerini Temsil Eden Yeni Baskı Resimler ve Açıklaması**” (Recueil de Cent Estampes Representant du differentes Nations du Levant) adıyla Paris’te yayımlanır.

Türk Modası tüm Avrupa’yı sardı

Yayınlandığı ilk günden itibaren Paris halkından yoğun ilgi gören eserin, renklendirilmiş baskılarda dâhil pek çok ülkede sayısız baskısı yapılır. İspanya’da “Collection de Trages de Turquia”, İngiltere’de ise “Costumes of Turkey” adıyla yayımlanır.

Bu kıyafet albümüne duyulan ilgi, Avrupa’da çığ gibi büyüyen “**Türk Modası**” isimli akımı doğurur. Osmanlı kıyafetleri Avrupalılar arasında moda olur.

Saraydan Kız Kaçırma Operasında bu çizimler kullanıldı

Kitabın yayınlanmasından 68 yıl sonra, 1782 yılında, Batı'nın en önemli müzik dehalarından Wolfgang Amadeus Mozart, Topkapı Sarayı'nı konu edinen operası, "Saraydan Kız Kaçırma" isimli eserini kaleme almıştır. Mozart'ın bu önemli eseri, o yıllarda Avrupa'daki Türk kıyafetleri ve yaşantısına dair oluşan ilginin açık delillerinden biridir. Prömiyerinden itibaren Avusturyalıların yoğun ilgisine mazhar olan bu operadaki kostümler, Van Mour'un çizimleriyle öncülük ettiği Osmanlı kıyafet akımının devamıdır.

Sevimli, küçük, porselen Türkler

Avrupa'da ki 'Türk modası' akımının parçası olarak "sevimli küçük Türkler" olarak anılan porselen biblolar ortaya çıkar. Bu biblolar İlk kez 1740'larda, Almanya'da Meissen Porselen Fabrikası'nda üretilmeye başlanır. Fabrikanın tasarımcıları J. J. Kaendler ile P. Reinicke, bu porselen Türk figürlerini yaparken de Van Mour'un çizimlerini kopyalarlar.

LXXXVII. RESİM

Evlenmek için kiliseye giden Ermeni kızlar, kendi başlarına gidemeyecek kadar örtülürler.

Dâmâd gelip evlilik merâsımı için onları alana kadar kilisenin kapısında beklerler.

XLIII. RESİM

Tutkularının büyüklüğünü kanıtlamak için sevgililerinin karşısında bileklerini kesebilecek kadar çılgın Türkler vardır ve kolunu en çok kesen en tutkulu âşık kabul edilir.

XXXI. RESİM

Aşçıbaşı ya da yeniçerilerin mutfakçısı, subayın görev ve rütbesine sahiptir. Yeniçeriler, işledikleri suç ne olursa olsun sadece kendi teşkilâtları tarafından yargılanırlar. İşledikleri suç hafifse cezalandırılmaları için aşçıbaşına gönderilirlerdi. Kıyafeti değişik, parlak süslemelerle kaplıdır.

LX. RESİM

Tüccarların kedileri için her gün Bedesten'e koyun ciğeri götüren bir Arnavut'tur. Kediler, onu görür görmez miyavlayarak etrafında koşuştururlar ve kendi paylarını almadan asla etraftan ayrılmazlar; seyretmesi eğlencelidir. Türkler kedileri çok severler ve çoğu kez sokaklarda omuzlarında taşırlar; onları köpekler gibi pis kabul etmezler. Bedesten, kesme taştan yapılmış kubbeli büyük bir binadır ve Türkler burada, İran'dan ve Hindistan'dan getirilmiş her türlü kumaş, değerli taş, bezler ve çeşitli mallar satarlar.

LXVI. RESİM

Rum patriğinin merâsim kıyafeti. Papazlık asası ve arkasında bulunan katedral görölmektedir. Konstantiniyye’de ikâmet eder. Tayinini padişah yapar.

LXXXI. RESİM

Kırım Tatarları bugün hâlâ eski İskitler gibi yaşıyorlar. Ovidius’un onlarla ilgili tasvirini, Tristia adlı eserinin üçüncü kitabında görebiliriz. Savaştan çok yağmadan hoşlanırlar ve savaşmak için asla attan inmezler. İnsanlar arasında yaşayan kurtlar gibidirler, geçtikleri her ülkeyi talan edip çöle çevirirler. Yüzleri geniş ve yassıdır, çekik gözleri vardır, gerçek bir Tatar’ı diğer milletlere mensup yüzlerce kişi arasından ayırt etmek mümkündür. Osmanlı hükümdarlarının nesli tükendiği takdirde Tatar hanına Osmanlı tahtına geçme hakkı tanınmıştır.

LXXVII. RESİM

Macar kadınlar çok şık giyinir fakat başlıkları çok yavan görünüyor ve kıyafetlerinin kalan kısmıyla uyuşmuyor.

LXXI. RESİM

Naksos Adası'ndaki kızların kıyafetleri sıra dışıdır ve hatırı sayılır miktarda kumaş gerektirir. Bu kıyafetler öyle hacimlidir ki en geniş kapıdan geçmekte bile zorlanırlar. Naksos'da eski asil ailelerin soyundan gelen pek çok asilzâde bulunur ve birçoğu İtalya'nın ileri gelen ailelerinin isimlerini taşır.